

LUKA KRMPOTIĆ

ARHITEKTURA U KUTINI 1955.-1985.

INES MRAVUNAC, AUTORICA IZLOŽBE I KATALOGA

ARCHITECTURE IN KUTINA 1955-1985

INES MRAVUNAC, AUTHOR OF EXHIBITION AND CATALOGUE

The exhibition organized by Ines Mravunac under the title *Architecture in Kutina: 1955-1985*, shows transformation of a small town into a modern prosperous city. The exhibition covers three decades of its most intensive development: from the period when Kutina was proclaimed a city and when the first urban plans were adopted as necessary planning preconditions in the following decades until the period immediately following the construction of the primary school. Part of the exhibition is dedicated to the architect Radovan Tajder who designed the school. Besides the physical aspect of the city in terms of the new buildings that illustrate its development, one can also trace down the development of Kutina's industry, especially the Industrial complex of fertilizer production which has directly influenced the development of the city since the new workforce exerted strong pressure on housing, commercial, public, educational, recreational, and cultural capacity of the city.

Muzej Moslavine Kutina
Kutina, studeni 2018.

Izložba u Galeriji Muzeja Moslavine u Kutini,
16.11.-8.12.2018.

Autorica postava izložbe: Jasmina Uroda Kutlic
Fotografije: Arhiva MMK; Arhiva Petrokemije d.d.,
Radovan Tajder, Željko Stojanović
Posuditelji grade: Arhitektonski fakultet u Zagrebu,
Grad Kutina, Hrvatski muzej arhitekture HAZU,
Radovan Tajder, Luka Krmpotić

ISBN 978-953-7135-60-7
CIP 001011528 [NSK Zagreb]

Izložba arhitektice Ines Mravunac „Arhitektura u Kutini 1955.-1985.” svečano je otvorena 16. studenog 2018. u Galeriji Muzeja Moslavine. Izložba prikazuje metamorfozu maloga moslavačkog naselja u moderan i prosperitetan grad. Izložba obuhvaća razdoblje najintenzivnijeg razvoja Kutine, od proglašenja Kutine gradom i usvajanja prvih urbanističkih planova kao preduvjeta izgradnji, a završava neposredno nakon izgradnje osnovne škole arhitekta Radovana Tajdera, kojemu je posvećen završni dio izložbe.

Izložba je ispricana kronološkim slijedom razvoja grada od 1955. do 1985. godine te u svo- me uvodnom dijelu daje preglede tadašnje svjetske i domaće arhitektonske prakse. Mnogstvom isječaka novinskih članaka koji pomno prate i opisuju izgradnju većine kapitalnih objekata, kao i onodobnih razglednica koje prikazuju tada nove dijelove grada, posjetitelja se upoznaje s lokalnim prilikama i tadašnjom ulogom privrede kao glavnog nositelja izgradnje grada. Postupna širenja Tvornice dušičnih gnojiva – Petrokemije izravno su utjecala na izgradnju novih objekata, kojima je ujedno bila i glavni investitor, a ta velika potreba za novim objektima rezultirala je osnivanjem Projektnog biroa Osnova već godinu dana nakon osnivanja Tvornice dušičnih gnojiva. Osnova, sa sjedištem u Kutini, imala je ogranke u nekoliko hrvatskih gradova pa su preuzimani projekti s područja cijele Jugoslavije i inozemstva, što govori o snazi početnog zamaha arhitektonske produkcije na području grada Kutine.

Nakon općenitog uvoda izložba paralelno prati izgradnju grada i razvoj Petrokemije kao glavnog pokretača razvoja te simbolično započinje upečatljivom fotografijom tvorničkog kompleksa u prvom planu i grada u pozadini. Šezdesete godine 20. stoljeća doba su intenzivne izgradnje tvorničkog kompleksa i stambenih kapaciteta za potrebe radnika. Kvalitetan primjer izgradnje jest stambeni potez od pet tipskih kuća s po tri stambene jedinice smještene u Ulici Augusta Šenoae, prvotno namijenjen inženjerima koji su radili na izgradnji tvorničkog kompleksa. Kuće su geometrijski jednostavni kubični oblici, raščlanjeni uvlačenjem prizemlja i naglašeni punom plohom balkonske ograde u prvom planu.

Uz navedene stambene objekte valja izdvojiti i uredsku zgradu Projektnog biroa Osnova iz 1969. godine koja svojom lakoćom, fluidnošću tlocrta te ostakljenim južnim i sjevernim pročeljem očito crpi inspiraciju u svjetskim uzorima, unoseći segment novoga i suvremenoga u dotad ruralni ambijent.

Urbanistički plan centra Kutine Ante Marinović-Uzelca iz 1968. godine temelj je izgradnje Kutine u sljedećem desetljeću. Predviđen je ambiciozan i urbani karakter novog centra grada s višestambenim i javnim zgradama koje omeđuju središnji potez zelenih javnih površina. Prema ovome planu izvedene zgrade Centar I i II sa segmentom javnoga zelenog poteza, građene od 1974. do 1976., odraz su tendencija u arhitekturi koje su usmjerene k

ponovnom uvođenju forme ulice naspram dotadašnjih otuđenih soliternih objekata u zelenilu: pojavljuju se podignuti pješački platoi, a zgrade su većih dimenzija koje obrazuju čitave ulične poteze s lokalima i prodavaonicama. Početkom 1980-ih realizira se nova etapa Petrokemije pa se usporedno gradi naselje Brunkovac koje je podijeljeno na tri dijela, ovisno o tipu predviđenih stambenih objekata. Objekti su zamišljeni kao samostojeć i u nizu, s centrom naselja na najvišoj koti terena sa središnjim parkom naselja.

Završni dio izložbe fokusiran je na Osnovnoj školi Zvonimira Franka, realiziranoj 1983. godine, koje projekt supotpisuju arhitekti Mladen Anđel i Radovan Tajder koji je govorom uveličao otvaranje izložbe. Inovativnost je projekta u smještaju svih školskih prostora i sportske dvorane unutar jedinstvenoga kompaktnog volumena. Naglasak na ovom objektu, koji se našao i na naslovnici pratećeg kataloga, svakako mogu opravdati Velika nagrada 20. Zagrebačkog salona i posebno priznanje „Borbe”.

Autorica je ovom izložbom dala vrijedan doprinos cjelokupnom istraživanju arhitektonskih priča koje su neopravdano ostale zaključene pored intenzivnijih istraživanja arhitektonske baštine većih gradskih središta, nastavljajući tako trend istraživanja mladih arhitekata u manjim sredinama poput Varždina, Siska, Karlovca, Šibenika, koji time ne prestano povećavaju bazu znanja o arhitekturi druge polovice 20. stoljeća.